

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Αθήνα, 8 Μαρτίου 2012

«ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΝΕΟ ΚΥΜΑ «ΛΟΥΚΕΤΩΝ» ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ»

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΝΕΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί την τέταρτη κατά σειρά φάση της ερευνητικής πρωτοβουλίας που είχε ξεκινήσει η ΕΣΕΕ τον Αύγουστο του 2010, με στόχο να καταγράψει τα «λουκέτα» στην αγορά και επιπλέον να διερευνήσει εάν υπάρχει κάποια δυναμική σε αυτή τη διαδικασία -στο πλαίσιο της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας- με άλλα λόγια εάν η τάση αυτή παγιώνεται.

Η αρχική επιδίωξη ήταν η καταγραφή μέσω επιτόπιας έρευνας των κλειστών επιχειρήσεων στους κυριότερους εμπορικούς δρόμους των πόλεων της χώρας. Τα αποτελέσματα αυτής της καταγραφής σε πρώτη φάση δεν θα μπορούσαν να δώσουν μια πλήρη ερμηνεία του φαινομένου των «λουκέτων», αφού αυτό μπορεί να οφείλεται και σε άλλους παράγοντες. Ωστόσο, είναι φανερό πλέον ότι τα αποτελέσματα που προκύπτουν σε ένα βάθος χρόνου δύο ετών μπορούν να επιτρέψουν τη διατύπωση μιας σειράς διαπιστώσεων οι οποίες περιέχουν πλέον και ερμηνείες.

Στην έρευνα αυτή (Μάρτιος 2012) επιχειρήθηκε επιπλέον, με τη συμβολή κατάλληλων μεθόδων και εργαλείων της οικονομικής γεωγραφίας, η συστηματικότερη μελέτη των εμπορικών δρόμων με την χρήση μίας εναλλακτικής μεθοδολογίας που έχει ως βάση της την καταγραφή εμπορικών ζωνών ταυτόχρονα με την καταγραφή των εμπορικών δρόμων.

Όπως έγινε αντιληπτό από τις προηγούμενες έρευνες, η παρατήρηση ενός εμπορικού δρόμου και η καταγραφή σε όλο το μήκος του των κλειστών

επιχειρήσεων, ενδέχεται να υποεκτιμήσει την εμπορικότητά του. Αυτό ασφαλώς ισχύει για τους εμπορικούς δρόμους που παρουσιάζουν διαφορετικούς δείκτες εμπορικότητας, ενώ αντίθετα δεν ισχύει για εκείνους με υψηλή εμπορική πυκνότητα όπως για παράδειγμα η Ερμού.

Έτσι λοιπόν, σε αυτή τη φάση επιλέχθηκαν οι περιοχές του Αμαρουσίου, της Γλυφάδας και του Περιστερίου ως πιλοτικές περιοχές ώστε να διερευνηθούν σε επίπεδο εμπορικής ζώνης. Πρόκειται ακριβώς για περιοχές με υψηλή εμπορικότητα αλλά συγχρόνως με εμπορικούς δρόμους που εμφανίζουν διαφορετική εμπορική πυκνότητα.

Επιπλέον, στην παρούσα έρευνα χαρτογραφήθηκαν στο σύνολό τους οι υπό εξέταση εμπορικοί δρόμοι, καθώς επίσης περιλαμβάνεται και η συγκριτική τους απεικόνιση για όσους δρόμους υπήρχαν στοιχεία για το Μάρτιο του 2011. (βλ. Ενότητα Ε)

Το γενικό συμπέρασμα είναι ιδιαίτερα δυσμενές, αφού η αναλογία των κλειστών επιχειρήσεων προς τις ανοιχτές κατέγραψε αύξηση σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο κατά 30%. **Μπορεί να γίνει λόγος για «επιδημία λουκέτων»** στην αγορά η οποία συνεχίζεται και αυξάνεται ως «μεταδοτική ασθένεια».

Περιοχές	Αύγουστος 2010	Μάρτιος 2011	Αύγουστος 2011	Μάρτιος 2012	Αναλογία κλειστών επιχειρήσεων	Μεταβολές Μάρτιος 2012/2011
ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ	18%	23%	24%	30%	1/3	+27%
ΚΟΛΩΝΑΚΙ	12%	19%	24%	20%	1/5	+6,0%
ΚΑΛΛΙΘΕΑ	13%	17%	20%	23%	1/4	+35 %
ΜΑΡΟΥΣΙ	16%	17%	20%	17%	1/5	0%
ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ	15%	18%	21%	28,1%	1/4	+58%
ΧΑΛΑΝΔΡΙ	17%	22%	21%	20%	1/5	-10%
ΚΗΦΙΣΙΑ	12%	21%	24%	24%	1/4	+13%
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	11%	21%	27%	28%	1/4	+55%

A. Δρόμοι με ρεκόρ κλειστών επιχειρήσεων

Μεταξύ των εμπορικών δρόμων υπάρχουν ορισμένοι στους οποίους διαπιστώνεται ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά συγκέντρωσης κλειστών επιχειρήσεων. Είναι ενδιαφέρον ότι πρόκειται για εμπορικούς δρόμους με διαφορετικά χαρακτηριστικά εμπορικής επιχειρηματικότητας (ύψος ενοικίων, τύπος εμπορίου κα.) που όμως αποτελούν παραδοσιακούς εμπορικούς δρόμους της Αθήνας και του Πειραιά.

Σταδίου-Αθήνα: 42%-----2/5

Χαριλάου Τρικούπη: 35% -----1/3

Εμ. Μπενάκη: 32%-----1/3

Τσακάλωφ: 33,7%--- -----1/3

Νοταρά Πειραιάς: 44%----- 2/5

Υψηλάντου Πειραιάς: 36%----- 1/3

Γούναρη 40%-----2/5

B. Ειδικές διαπιστώσεις

α) Μετεγκατάσταση/ερήμωση παράδρομων:

Παρατηρείται μια μετακίνηση εμπορικών επιχειρήσεων από παρόδους σε κεντρικούς δρόμους των πόλεων. Η κίνηση αυτή ήταν αναμενόμενη λόγω μείωσης των ενοικίων και μεγάλης προσφοράς κενών καταστημάτων που βρίσκονται σε εμπορικότερα σημεία.

Μπορεί δηλαδή να καταγράφεται αύξηση του ποσοστού λουκέτων σε μια περιοχή αλλά ταυτόχρονα όσες επιχειρήσεις συνεχίζουν να λειτουργούν και ήταν εγκατεστημένες σε λιγότερο εμπορικούς δρόμους αποφασίζουν την «μετεγκατάστασή» τους με στόχο την αμεσότερη πρόσβαση στην πελατεία. Το τελευταίο, μπορεί να σημαίνει μείωση των κενών καταστημάτων σε συγκεκριμένους όμως δρόμους.

β) Περισσότερα λουκέτα στο κέντρο της Αθήνας:

Η τάση η οποία είχε διαπιστωθεί στις προηγούμενες καταγραφές αναφορικά με την ένταση του προβλήματος στο κέντρο της Αθήνας, φαίνεται ότι επιβεβαιώνεται με τις πιο δυσοίωνες προβλέψεις για το μέλλον. Το κέντρο της Αθήνας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό κλειστών επιχειρήσεων σε σύγκριση με όλες τις άλλες υπό εξέταση περιοχές. Προφανώς αυτή η εξέλιξη έχει προκληθεί και από διάφορους λόγους πέραν της οικονομικής κρίσης, όπως η αύξηση της εγκληματικότητας.

γ) Δεν κλείνουν μόνο τα μικρά μαγαζιά:

Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν και μεγάλες επιχειρήσεις που διακόπτουν την δραστηριότητά τους. Επίσης, σε όλες τις περιπτώσεις καταγράφεται ως κοινό γνώρισμα μια τοπική συγκέντρωση των κλειστών επιχειρήσεων. Εκεί που κλείνει μια επιχείρηση κλείνουν και άλλες. Επιπλέον, οι στοές στο κέντρο της Αθήνας περιλαμβάνουν όχι μόνο κλειστές επιχειρήσεις αλλά επαγγελματικούς χώρους, οι οποίοι παραμένουν αναξιοποίητοι για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

δ) Αλλοίωση των χαρακτηριστικών της αγοράς:

Σε πολλούς εμπορικούς δρόμους διαπιστώθηκε ότι οι κλειστές επιχειρήσεις αφορούν και άλλους κλάδους της οικονομίας, όπως μεταποίηση, καφετέριες, ανταλλακτικά αυτοκινήτων (ιδίως σε πιάτσες), υπηρεσίες κτλ. Μία τέτοια εξέλιξη έχει ως άμεσο αποτέλεσμα τη στρέβλωση της παραδοσιακής και σύγχρονης εικόνας μίας «αγοράς» σε όλες τις ανεπτυγμένες κοινωνίες. Η ερήμωση δρόμων από τέτοιους είδους επιχειρήσεις, οι οποίες είναι άμεσα συνυφασμένες με τη λειτουργία της τοπικής αγοράς, ακόμα κι αν το εμπόριο σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί και αντιστέκεται, είναι εύλογο ότι άμεσα θα φέρει αλυσιδωτές συνέπειες σε κάθε είδους καταστήματα. Σημαντικότερη συνέπεια αυτών, η ερήμωση του εμπορικού δρόμου, η διάσπαση της κοινωνικής συνοχής και η διαμόρφωση μιας νέας εικόνας για τα ιστορικά εμπορικά κέντρα.

ε) Ο εμπορικός πυρήνας αντιστέκεται

Τα σχετικά χαμηλότερα ποσοστά κλειστών επιχειρήσεων που καταγράφονται στο στενό εμπορικό κομμάτι τόσο των εμπορικών δρόμων όσο και των εμπορικών ζωνών (Γλυφάδα, Μαρούσι, Περιστερί) αποτυπώνει ορισμένες εξελίξεις στην εμπορική αγορά. Παρότι ο στενός εμπορικός πυρήνας προφανώς φαίνεται να επιβιώνει, τα ποσοστά αυτά δεν μας πληροφορούν για τις εσωτερικές ανακατατάξεις και τις απώλειες των επιχειρήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στο ενδιάμεσο διάστημα μεταξύ των επαναληπτικών καταγραφών. Η έρευνα δίνει μια στατική εικόνα της αγοράς τη δεδομένη χρονική στιγμή της καταγραφής. Παρόλα αυτά, η διαχρονική επιδείνωση του φαινομένου που παρατηρείται ακόμα και σε αυτή την εικόνα, ιδίως στο κέντρο της Αθήνας όπου το εμπορικότερο κομμάτι δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένα μήκη των υπό εξέταση δρόμων, οδηγεί σε δυσοίωνες προβλέψεις για τις εμπορικές περιοχές.

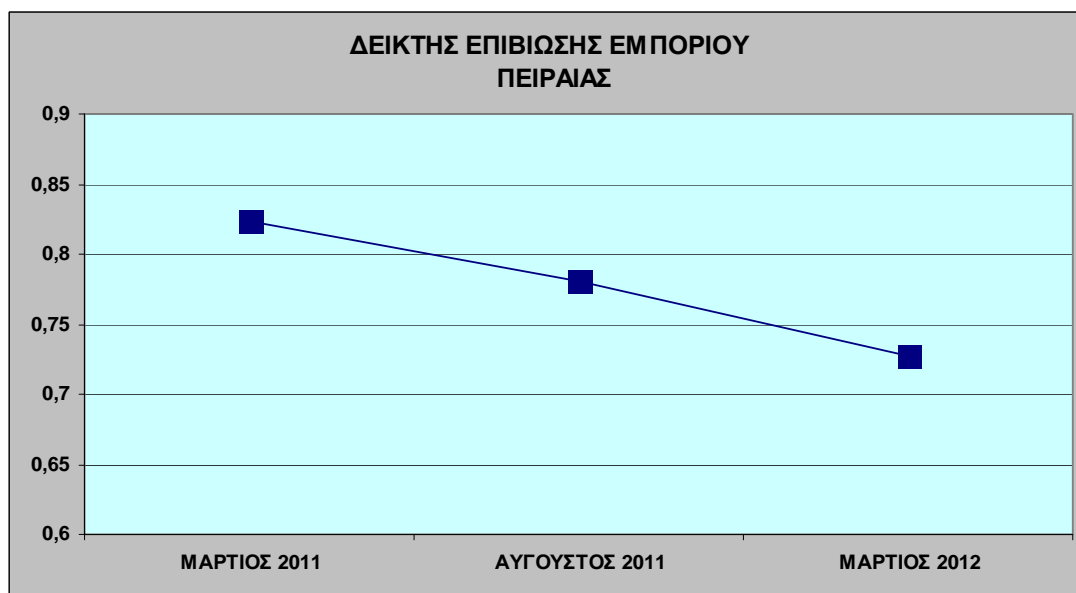
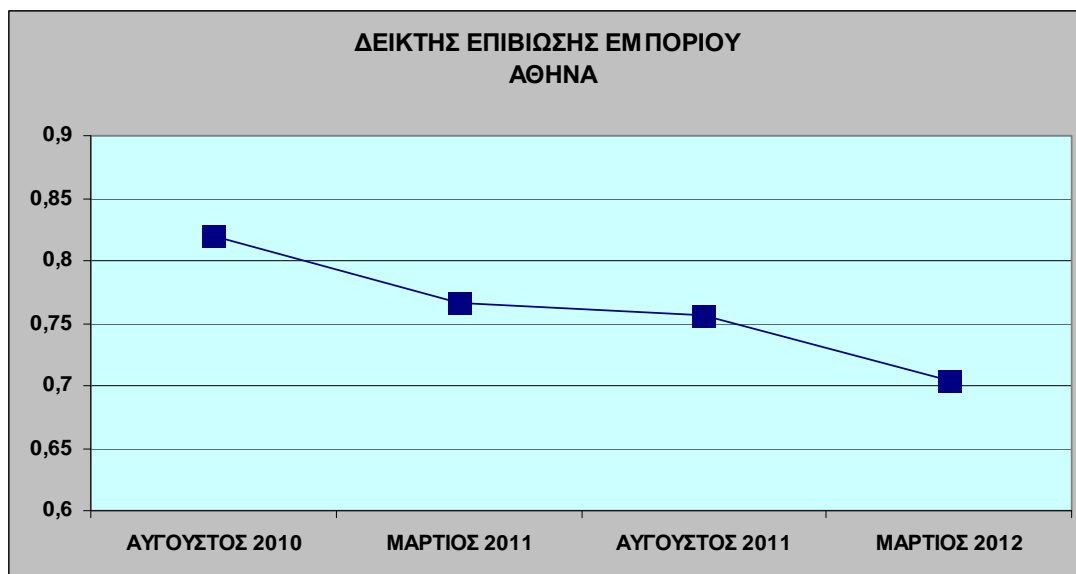
στ) Πιθανή αλλαγή καταναλωτικών συμπεριφορών

Η μεγαλύτερη επιδείνωση των λουκέτων στο κέντρο της Αθήνας και του Πειραιά συγκριτικά με τις τοπικές αγορές ενδέχεται να συνδέεται με τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών και κατ' επέκταση με τροποποίηση των καταναλωτικών συμπεριφορών. Η καταναλωτική συμπεριφορά προσανατολίζεται όλο και περισσότερο στην ικανοποίηση των άμεσων αναγκών με αποτελέσματα οι αγορές να είναι στοχευμένες και περιορισμένες ενώ παράλληλα αποσυνδέονται από την έννοια της «βόλτας» (ψυχαγωγία, φαγητό, καφέ κ.λπ), λόγω της οικονομικής αδυναμίας εκπλήρωσης αυτών των αναγκών. Όμως, αυτή η ψυχαγωγική διάσταση της διαδικασίας της κατανάλωσης αποτελεί και ένα από τα βασικά συγκριτικά πλεονεκτήματα του κέντρο έναντι των τοπικών αγορών.

Στο πλαίσιο αυτό και αν η παραπάνω υπόθεση εργασίας αποδειχτεί αληθής τότε η δράση των «Open Mall» την οποία η ΕΣΕΕ προωθεί για την ενίσχυση των εμπορικών κέντρων, θα λειτουργήσει προωθητικά συμβάλλοντας στην προσέλκυση των καταναλωτών στα εμπορικά κέντρα των πόλεων, αφού οι λοιπές ψυχαγωγικές δραστηριότητες θα γίνουν πιο προσβάσιμες για τον μέσο καταναλωτή (καλύτερες τιμές, συνεργασία επιχειρήσεων).

Γ. “ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ”

Το γεγονός ότι διαθέτουμε πλέον στοιχεία για τέσσερις συνεχόμενες περιόδους καταγραφής, δίνει τη δυνατότητα της κατασκευής του **Δείκτη Επιβίωσης Εμπορίου**. Ο Δείκτης αφορά μόνο τους υπό εξέταση εμπορικούς δρόμους και η συμβολή του έγκειται στην καλύτερη ανάγνωση των αποτελεσμάτων και την απεικόνιση τους. Όπως προκύπτει από το παρακάτω διάγραμμα η πορεία του Δείκτη μεταξύ Αυγούστου 2010 και Μαρτίου 2012 στο κέντρο της Αθήνας και στον Πειραιά είναι πτωτική.

Δ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

- Η κατάσταση του κέντρου της Αθήνας εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα κρίσιμη και μάλιστα κρισιμότερη από τον προηγούμενο εξάμηνο, αφού το ποσοστό των κλειστών επιχειρήσεων αυξήθηκε **στο 29,6%**, από 24,4% που ήταν τον Αύγουστο του 2011 και από 23,4% που ήταν το Μάρτιο του 2011.
- Κρισιμότερη παρουσιάζεται η κατάσταση στην οδό Σταδίου, όπου καταγράφεται το υψηλότερο ποσοστό, περίπου **42,0%** ενώ το προηγούμενο εξάμηνο το ποσοστό ήταν **31,5%** και ένα έτος πριν **33,8%**, ενώ στην Χαριλάου Τρικούπη η αναλογία φτάνει στο **33,8%**.

- Παρ όλα αυτά, από τις ποιοτικές διαφορές του κάθε εμπορικού δρόμου προκύπτουν κάποια επιπλέον συμπεράσματα. Η οδός Πατησίων εμφανίζει ένα ποσοστό της τάξης του 26,2%, σχετικά μικρότερο προς το αντίστοιχο του συνόλου της Αθήνας, με κύριο χαρακτηριστικό τη συνύπαρξη παραδοσιακών και σύγχρονων δραστηριοτήτων. Παρ όλα αυτά, η Πατησίων λόγω του μεγάλου μήκους του εμπορικού δρόμου, παρουσιάζει **διαφορετική εικόνα ανά εμπορικό τετράγωνο, με το ποσοστό να αυξάνεται ορισμένες φορές έως και το 50%**. Αυτή η ιδιομορφία φαίνεται σε κάθε έρευνα που πραγματοποιεί το ΙΝ.ΕΜ.Υ άρα επιβεβαιώνεται ως εύρημα.

- Ο Πειραιάς παρουσιάζει αντίστοιχη εικόνα με το κέντρο της Αθήνας, αφού το 27,3, % των καταστημάτων στους κεντρικούς δρόμους είναι κλειστά. Επιπλέον, ο Πειραιάς παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση των λουκέτων αφού σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2011 τα κλειστά καταστήματα στο σύνολο των επιχειρήσεων αυξήθηκαν κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

- Στην Ν. Ιωνία και συγκεκριμένα στην Λεωφόρο Ηρακλείου η οποία εξυπηρετεί τρεις κατά σειρά περιοχές (Ν. Ηράκλειο, Ν. Ιωνία, Πευκάκια), τα κλειστά καταστήματα αυξάνονται αφού το ποσοστό των κλειστών επιχειρήσεων έφτασε το 28,1%, ενώ τον προηγούμενο χρόνο ήταν 17,8% και το προηγούμενο εξάμηνο 21%.

- Στην περιοχή της Κηφισιάς, στο σύνολο πέντε εμπορικών δρόμων που εξετάστηκαν, το ποσοστό φτάνει περίπου το 23,7%, παραμένοντας στα ίδια επίπεδα με το προηγούμενο εξάμηνο.
- Ο εμπορικός δρόμος της Θησέως εμφανίζει ποσοστό κλειστών επιχειρήσεων της τάξης του 22,7%, σημειώνοντας αύξηση σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2011 (19,8%) και το Μάρτιο του 2011 (16,8%).
- Το Χαλάνδρι παρουσιάζει χαμηλότερη συγκέντρωση «λουκέτων» στο σύνολο των κεντρικών εμπορικών δρόμων (Παπανδρέου, Αγία Παρασκευή και Χαϊμαντά) σε σύγκριση με το προηγούμενο εξάμηνο, με ένα ποσοστό της τάξης του 20% και πολύ χαμηλότερη σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. **Πρέπει να σημειωθεί ότι η συγκέντρωση των κλειστών επιχειρήσεων, τόσο στο Χαλάνδρι όσο και στο Πειραιά και γενικότερα σε εμπορικούς δρόμους, οι οποίοι ξεπερνούν τις 100 επαγγελματικές στέγες κατά μήκος, τα κλειστά καταστήματα παρατηρούνται στο τέλος ή στην αρχή των οδών και σε κάθε περίπτωση σε απόσταση από το κομμάτι του δρόμου, το οποίο χαρακτηρίζεται ως κατεξοχήν εμπορικό. Ενδεικτικό είναι ότι στο Χαλάνδρι επί της Ανδρέας Παπανδρέου, στο εμπορικότερο κομμάτι δεν υπάρχει ούτε ένα κλειστό.**

ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ)		
ΜΑΡΤΙΟΣ 2012		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ
9.275	2374	25,6%

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ						
	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2010	ΜΑΡΤΙΟΣ 2011	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011	ΜΑΡΤΙΟΣ 2012		
	ΑΝΑΛΟΓΙΑ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ
ΕΡΜΟΥ	15,0%	24,3%	22,3%	286	72	25,2%
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ	15,0%	24,6%	23,2%	220	65	29,5%
ΠΑΝ/ΜΙΟΥ	20,5%	18,6%	25,7%	285	87	30,5%
ΣΤΑΔΙΟΥ	24,6%	33,8%	31,5%	322	135	42%
ΠΑΤΗΣΙΩΝ	14,8%	20,7%	22,1%	969	254	26,2%
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ	-	13,8%	14,4%	141	39	27,6%
ΕΜ.ΜΠΕΝΑΚΗ	-	23,3%	20,8%	167	53	31,7%
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ	-	29,6%	28,5%	290	98	33,8%

ΣΟΛΩΝΟΣ	-	22,0%	42,0%	229	58	25,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ	18%	23,4%	24,4%	2.909	861	29,6%
ΣΚΟΥΦΑ	5,7%	17,0%	16,4%	109	23	21,1%
ΤΣΑΚΑΛΩΦ	21,6%	29,0%	34,8%	92	31	33,7%
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ	14,0%	12,5%	21,7%	154	16	10,4%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ	12,5%	18,6%	23,7%	355	70	19,7%
ΚΑΛΛΙΘΕΑ						
ΘΗΣΕΩΣ - ΣΥΝΟΛΟ	13,5%	16,8%	19,6%	564	128	22,7%
ΜΑΡΟΥΣΙ						
ΕΡΜΟΥ	9,6%	5,7%	15,0%	79	8	10,1%
ΠΛΑΣΤΗΡΑ	31,0%	28,5%	34,7%	52	12	23,1%
ΔΗΜΗΤΡΟΣ	13,5%	19,7%	15%	92	18	19,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΡΟΥΣΙ	16,3%	17,0%	19,5%	223	38	17,0%
ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ						
Ν.ΙΩΝΙΑ - ΣΥΝΟΛΟ	14,7%	17,8%	21,2%	590	166	28,1%
ΧΑΛΑΝΔΡΙ						
ΧΑΪΜΑΝΤΑ	8,5%	26%	22,1%	92	16	17,4%
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	19,6%	19,6%	17,6%	208	38	18,7%
ΑΝΔ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟ	19,4%	21,6%	22,0%	164	41	24%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙ	17,0%	22,3%	20,5%	464	95	20%
ΚΗΦΙΣΙΑ						
ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ - ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	7,1%	17,2%	27,0%	110	31	28,2%
ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΣ	12,5%	10%	0,0%	26	3	11,6%
ΛΕΒΙΔΟΥ	12,9%	23,1%	14,3%	31	4	13%
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ	22,2%	29,7%	32,4%	109	29	26,6%
ΚΑΣΣΑΒΕΤΗ	10,0%	12,0%	17,3%	75	16	21,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΗΦΙΣΙΑ	11,8%	21,0%	23,8%	351	83	23,7%
ΠΕΙΡΑΙΑΣ						
ΦΙΛΩΝΟΣ	-	18,1%	22,7%	172	47	27,3%
ΝΟΤΑΡΑ	-	22,1%	27,1%	104	45	43,3%
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ	-	28,1%	29,3%	156	53	34,0%
ΗΡ.ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ	-	11,1%	12,7%	272	79	29%
ΤΣΑΜΑΔΟΥ	-	15,3%	17,4%	161	20	12,4%
ΒΑΣ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ	-	12,2%	14,1%	120	24	20%
ΓΟΥΝΑΡΗ	-	25,4%	25,6%	97	37	38,1%
ΕΘΝ.ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ	-	20,%	21,2%	69	10	14,5%
ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ	-	23,8%	27,3%	120	35	29,1%
ΚΑΡ.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	-	11,5%	19,8%	141	30	21,3%
ΣΩΤΗΡΟΣ ΔΙΟΣ	-	9,2%	11,6%	164	38	23,1%
ΓΡ.ΛΑΜΠΡΑΚΗ	-	-	26,4%	160	38	23,7%
ΚΑΡΑΙΣΚΟΥ	-	-	21,9%	77	14	18,2%

ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ	-	-	25,0%	82	29	35,3%
ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ	-	-	20,0%	87	29	33,3%
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ	-	-	31,4%	86	32	38,3%
ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ	-	-	33,3%	107	39	36,4%
ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ	-	-	24,4%	50	20	40%
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ	-	-	21,7%	87	14	16,1%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΙΡΑΙΑ	-	17,6%	22,0%	2.312	633	27,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	-	20,6%	22,8%	7.768	2074	26,7%

Ε. ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

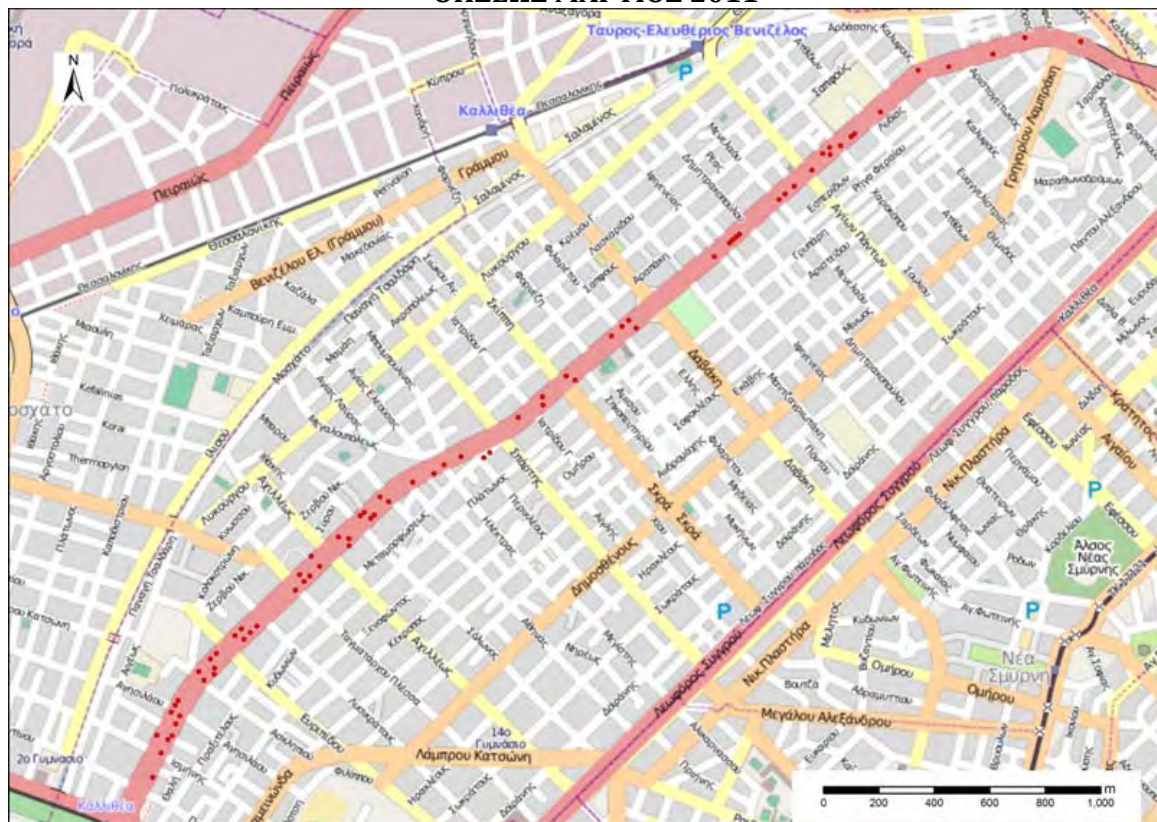
ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

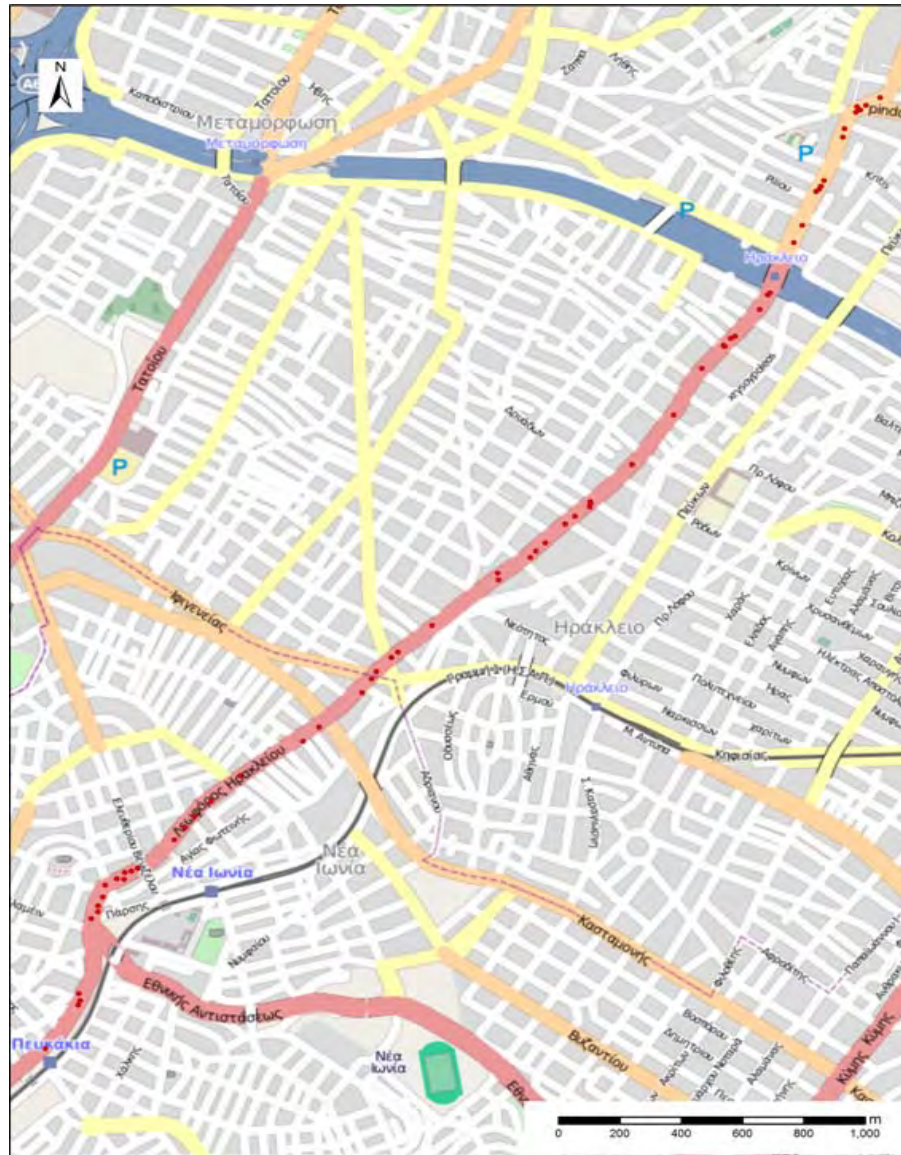
ΘΗΣΣΕΩΣ ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

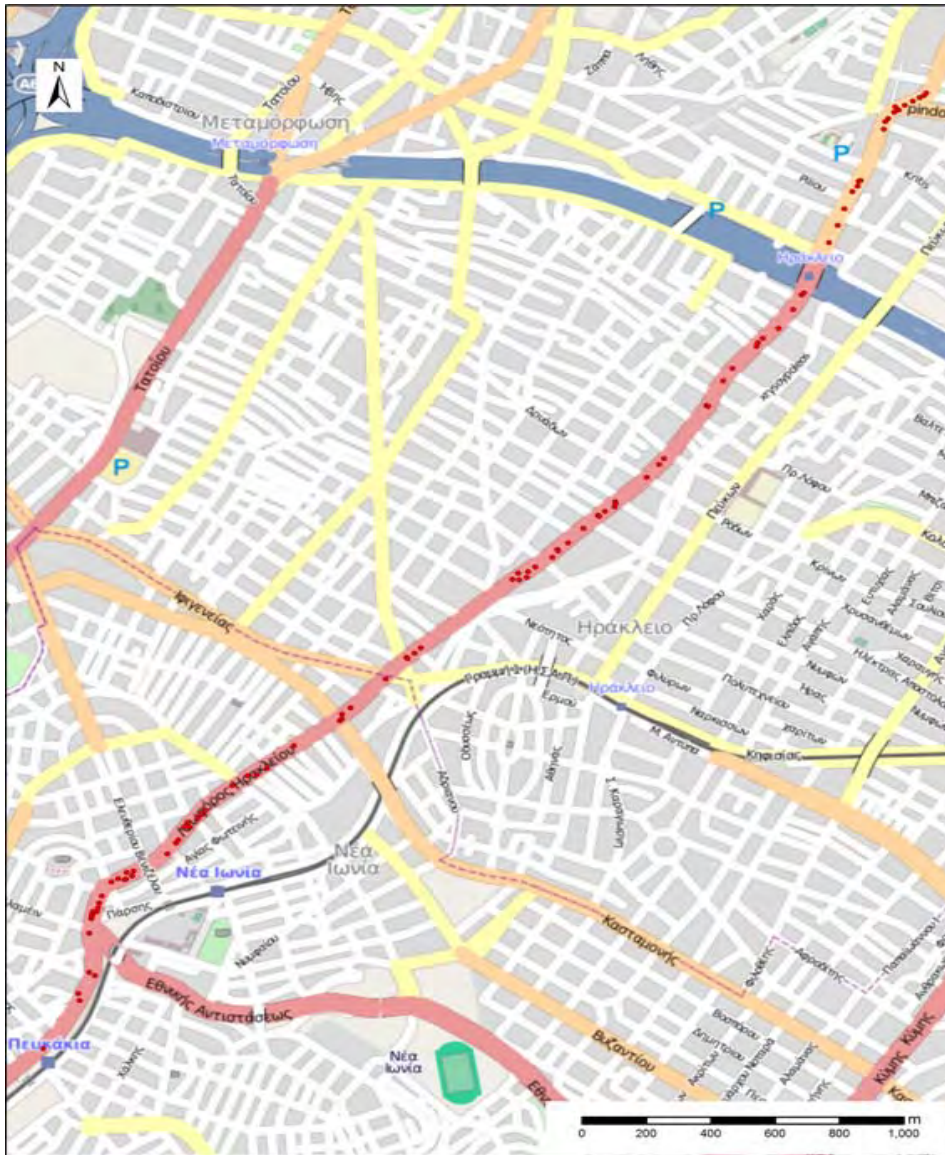
ΘΗΣΣΕΩΣ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

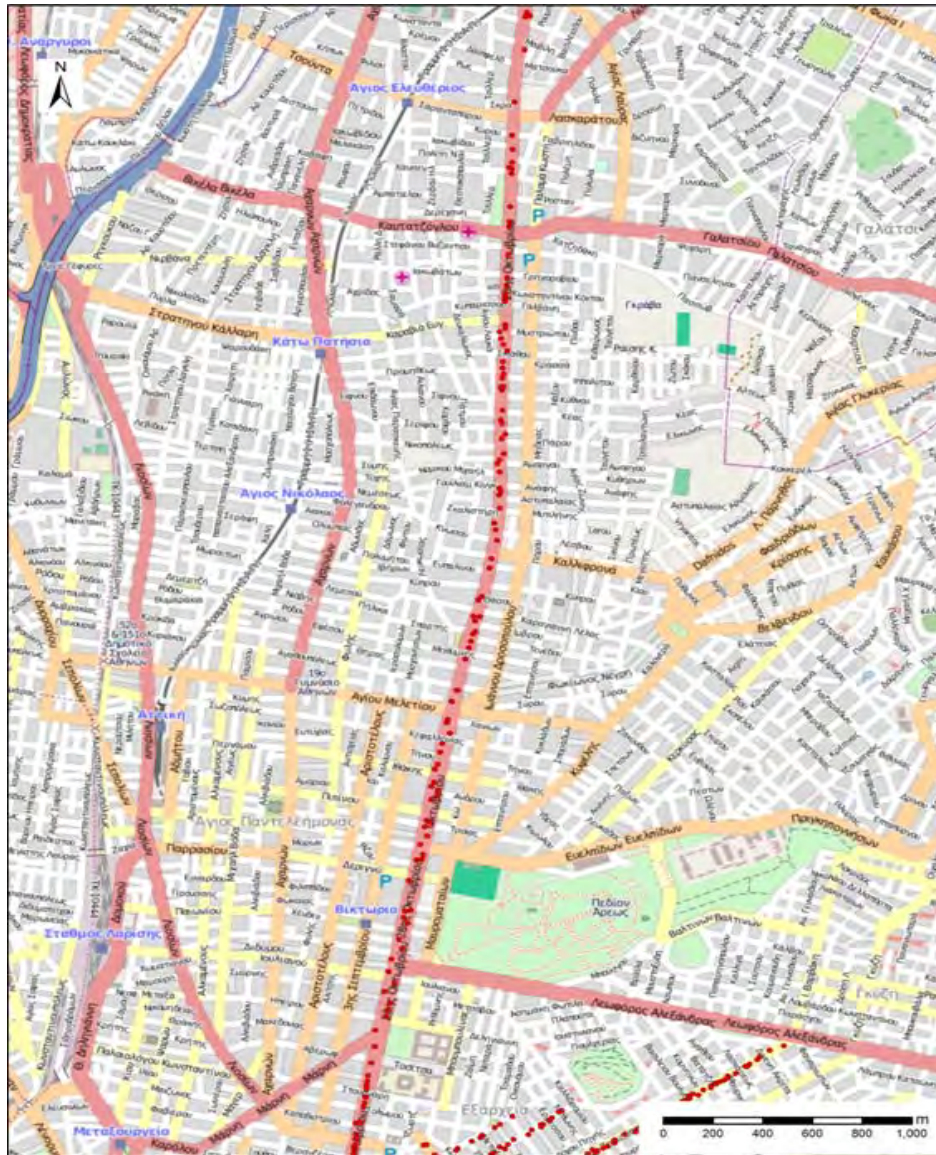
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

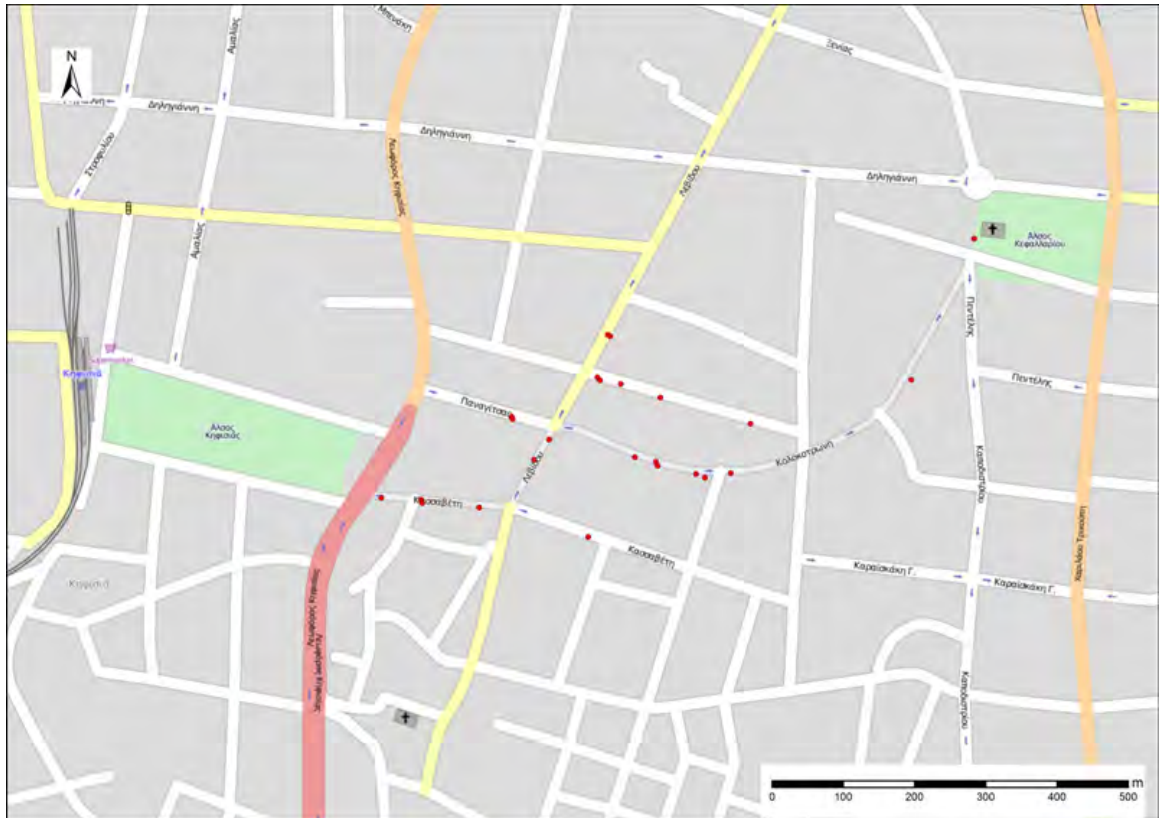
ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

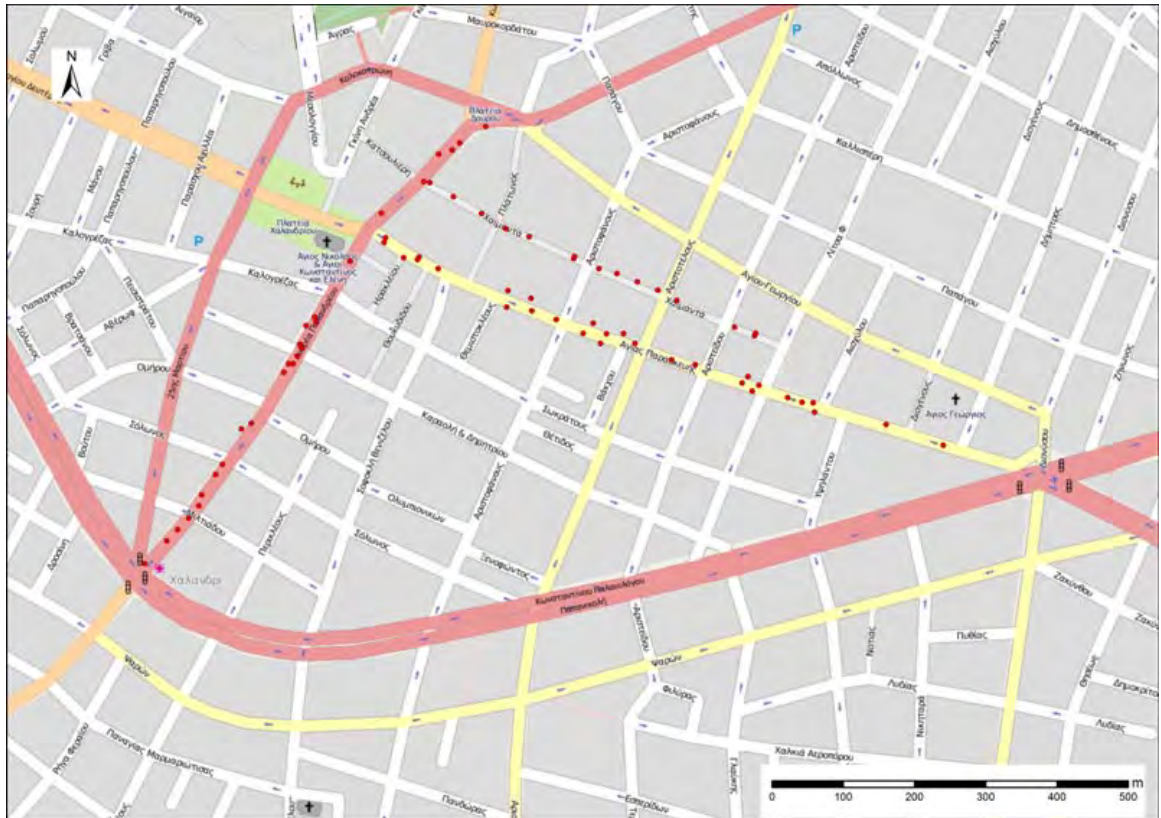
ΚΗΦΙΣΙΑ ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΚΗΦΙΣΙΑ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

ΣΤ. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Καταγραφή στο σύνολο των περιοχών της Αττικής (Κέντρο Αθήνας, Κολωνάκι, Μαρούσι, Ν. Ιωνία, Κηφισιά, Χαλάνδρι, Καλλιθέα, Πειραιάς, Περιστερί, Γλυφάδα)

Σύνολο καταστημάτων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Ποσοστό
9.275	2374	26%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		22,5%

Κέντρο Αθήνας (Πατησίων, Ερμού, Πανεπιστημίου, Σταδίου, Ακαδημίας, Σόλωνος, Τρικούπη, Μπενάκη, Θεμιστοκλέους)

Σύνολο επιχειρήσεων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
2.909	861	29,6%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		24,6%

Κολωνάκι (Σκουφά, Τσακάλωφ, Π. Ιωακείμ)

Σύνολο επιχειρήσεων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
355	70	19,7%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		23,6%

Ν. Ιωνία (Λεωφόρος Ηρακλείου)

Σύνολο επιχειρήσεων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
590	166	28,1%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		23,1%

Μαρούσι (Ερμού, Πλαστήρα, Αγ. Δημητρίου)		
Σύνολο επιχειρήσεων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
223	38	17,0%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		19,5%

Κηφισιά (Παπαδιαμάντη - Αργυροπούλου, Παναγίτσας, Λεβίδου, Κολοκοτρώνη, Κασσαβέτη)		
Σύνολο επιχειρήσεων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
351	83	23,7%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		23,8%

Χαλάνδρι (Χαϊμαντά, Αγίας Παρασκευής, Ανδ. Παπανδρέου)

	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
Σύνολο επιχειρήσεων		
464	95	20%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		20,5%

Καλλιθέα (Θησέως)		
	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
Σύνολο επιχειρήσεων		
564	128	22,7%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		19,6%

Πειραιάς		
	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
Σύνολο επιχειρήσεων		
2.312	633	27,3%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		22,0%

Περιστέρι		
	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
Σύνολο επιχειρήσεων		
520	120	23,1%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		16,8

Γλυφάδα		
Σύνολο επιχειρήσεων	Σύνολο κλειστών καταστημάτων	Αναλογία
658	124	18,8%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011		-

Η. Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η χρήση της τεχνικής της επιτόπιας παρατήρησης -καταγραφής εξασφαλίζει την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας. Το φαινόμενο των λουκέτων αποδεικνύεται ότι εμφανίζει μεγάλο σκοτεινό αριθμό, με αποτέλεσμα τα επίσημα στοιχεία που προκύπτουν από τους αρμόδιους οργανισμούς και τα επιμελητήρια, να μην αποτυπώνουν το πραγματικό μέγεθος του φαινομένου. Εκτιμάται δηλαδή ότι ένα σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων που ουσιαστικά έχουν κλείσει, ωστόσο δεν έχουν τακτοποιήσει τις απαιτούμενες γραφειοκρατικές απαιτήσεις για τη τυπική τους διαγραφή. Δεδομένης αυτής της συνθήκης η επιτόπια καταγραφή αποτελεί τη πλέον έγκυρη τεχνική συλλογής των δεδομένων.

Η έρευνα βασίζεται σε διαχρονικό σχεδιασμό και πραγματοποιείται σε εξαμηνιαία βάση από τον Αύγουστο του 2010. Αυτή η προσέγγιση εξασφαλίζει τη δυνατότητα διερεύνησης της δυναμικής (τάσης) του φαινομένου, τη συγκρισιμότητα των στοιχείων, και την αξιοπιστία των στατιστικών εκτιμήσεων για την μελλοντική εξέλιξη της κατάστασης.

Η δειγματοληψία που χρησιμοποιήθηκε είναι σκόπιμη και διενεργήθηκε σε δύο στάδια.

Στο πρώτο στάδιο επιλέχθηκαν οι ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές (δήμοι) που θα συμπεριληφθούν στο δειγματοληπτικό πλαίσιο. Στο δείγμα συμπεριελήφθησαν οι δήμοι με το μεγαλύτερο συνολικό κύκλο εργασιών αλλά και περιοχές όπως η Γλυφάδα, το Περιστέρι και το Μαρούσι που συνιστούν

ειδικές περιπτώσεις αποκεντρωμένων τοπικών αγορών και οι οποίες εξετάστηκαν σε επίπεδο εμπορικής ζώνης και όχι εμπορικού δρόμου.

Στο δεύτερο στάδιο της δειγματοληψίας καθορίστηκαν οι δειγματοληπτικές περιοχές, ορίστηκαν δηλαδή οι συγκεκριμένες γεωγραφικές τοποθεσίες (διαδρομές) που αποτέλεσαν το δείγμα. Εκτός από τις δειγματοληπτικές περιοχές που συγκροτούν τοπικές αγορές, έχουν συμπεριληφθεί στο δείγμα μεμονωμένοι εμπορικοί δρόμοι με υψηλή συγκέντρωση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι οποίοι ωστόσο εκτείνονται σε περισσότερο από έναν Δήμο. Σε αυτές τις περιπτώσεις έχουν απογραφεί πλήρως οι επιχειρήσεις σε όλο το μήκος του εμπορικού δρόμου. Το κριτήριο επιλογής των οδών που συμπεριελήφθησαν στο δείγμα είναι ποιοτικό. Σκοπός του σχεδιασμού της δειγματοληψίας είναι η εξασφάλιση της αντιπροσώπευσης του πλέον δυναμικού μεριδίου των εμπορικών επιχειρήσεων εντός των προκαθορισμένων περιοχών, καθώς σε αυτό το κομμάτι αποτυπώνεται σε μεγαλύτερο βαθμό και η γενικότερη τάση της αγοράς. Οι εμπορικές επιχειρήσεις, αντιμετωπίζονται ως μέρος ενός ευρύτερου συνόλου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων οι οποίες και συγκροτούν την έννοια της τοπικής αγοράς (εμπορικής περιοχής). Υπό αυτό το πρίσμα ως δειγματοληπτικές μονάδες ορίστηκαν, όχι μόνο τα (ανοιχτά ή κλειστά) εμπορικά καταστήματα, αλλά και οι επιχειρήσεις που συναποτελούν την τοπική αγορά¹. **Κατά την επιτόπια έρευνα καταγράφηκαν ένα προς ένα όλα τα καταστήματα και οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στις επιλεγθείσες περιοχές.**

Στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας επιλέχθηκαν σε πρώτη φάση οι δήμοι Αθηναίων, Πειραιώς, Χαλανδρίου, Αμαρουσίου, Περιστερίου, Κηφισιάς και Γλυφάδας. Στον Πίνακα 1 καταγράφεται ο συνολικός κύκλος εργασιών των Δήμων (για το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων) που έχουν συμπεριληφθεί στο δείγμα.

Πίνακας 1

¹ Εκτός των εμπορικών καταστημάτων στο δείγμα έχουν συμπεριληφθεί διάφορες μεταποιητικές επιχειρήσεις και υπηρεσίες.

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	91.180.730.609
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	24.778.857.997
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	10.181.557.190
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	10.130.350.868
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	9146.058.148
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	7.858.720.396
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	2.312.162.064

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, INEMY

Στον Πίνακα 2, αναφέρεται το μέγεθος του δείγματος των επιχειρήσεων ανά δήμο καθώς και ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων οι οποίες έχουν επιλεγεί ως πληθυσμός της έρευνας (επιχειρηματικές δραστηριότητες που συγκροτούν τις τοπικές αγορές).

Πίνακας 2

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	81.908	3.264
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	7.980	329
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	17.384	2.312
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	11.825	520
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ	5.395	351
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	7.373	464
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	7.121	658
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ			
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			590
ΘΗΣΕΩΣ			564
ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ			9.052

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, IN.E.M.Y

Ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ κ. Βασίλης Κορκίδης προέβη στην ακόλουθη σχετική δήλωση:

«Η έρευνα μπορεί να δείχνει μια θλιβερή πραγματικότητα, αλλά ταυτόχρονα μας βοηθάει να τεκμηριώσουμε το νέο αναπτυξιακό πλάνο και χωροταξικό σχεδιασμό του εμπορίου. Η επιδείνωση του δείκτη επιβίωσης στο εμπόριο με το νέο κύμα λουκέτων στην αγορά δείχνει ότι οι όποιες αντοχές της αγοράς εξαντλούνται. Η ψυχολογία και η εικόνα της αγοράς είναι απογοητευτική, αλλά οι μικρομεσαίοι έμποροι δεν έχουμε το δικαίωμα να αφήσουμε τους κόπους και τις θυσίες μας να πάνε χαμένες. Οφείλουμε να συνεχίσουμε τη μάχη της καθημερινής επιβίωσης και να κρατήσουμε ανοικτά τα καταστήματά μας».